

Identifikační údaje

Název programu:

Školní vzdělávací program školní družiny

**Název školy: Základní škola Budyně nad Ohří, okres Litoměřice,
příspěvková organizace, Školská 196, 411 18 Budyně nad Ohří**

Ředitelka: RNDr. Blanka Horáčková

**Telefon: 416 863 036
773 036 661 RNDr. Blanka Horáčková – ředitelka školy
773 036 597 Mgr. Pavla Vihanová – zástupce ředitele**

E-mail: zsbudyne@seznam.cz

Web: www.zs.budyne.cz

IZO: 102 317 062

REDIZO: 600 081 745

IČO: 72742640

**Zřizovatel: Město Budyně nad Ohří, okres Litoměřice
Mírové náměstí 65
411 18 Budyně nad Ohří**

Telefon: 416 863 007

**Fax: 416 863 273
416 863 001 starosta Ing. Petr Kindl**

**Vychovatelé: Alena Komárková
Milena Kölblová
Vojtěch Nový
Mgr. Jana Weishäuplová, DiS.**

Platnost dokumentu od 1. 9. 2024 na dobu neurčitou

Verze: č. 4 – od 1. 9. 2024 na dobu neurčitou

Podpis ředitelky školy:

Razítko školy:

Úvod

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a řídí se podle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 o zájmovém vzdělávání.

ŠD realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování.

Obsah

Identifikační údaje	1
Úvod	2
Obsah.....	2
Charakteristika zařízení ŠD	3
Popis materiálních a ekonomických podmínek.....	3
Bezpečnost a ochrana zdraví.....	4
Režim dne.....	4
Denní skladba zaměstnání.....	5
Odpočinkové činnosti	5
Rekreační činnosti	5
Zájmové činnosti.....	5
Příprava na vyučování	5
Získávání dalších doplňujících poznatků.....	5
Personální obsazení.....	5
Přijímání žáků do ŠD	5
Konkrétní cíle vzdělávání ve školní družině.....	6
Obsah vzdělávání ve školní družině.....	6
ČLOVĚK A JEHO SVĚT	6
MÍSTO, KDE ŽIJEME	7
LIDÉ KOLEM NÁS.....	7

LIDÉ A ČAS	7
ROZMANITOST PŘÍRODY	7
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ.....	8
PRŮŘEZOVÁ TEMATA	8
Podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami ve školní družině.....	11
Hodnocení	11
Závěr	12

Charakteristika zařízení ŠD

ŠD zabezpečuje žákům náplň volného času v době před (6.15 – 7.45 hod) a po vyučování (11.30 – 16.00 hod), před odchodem domů nebo do jiných zájmových aktivit. Během školních prázdnin a v den vyhlášení ředitelského volna je školní družina v provozu jen v případě nejméně 10 přihlášených dětí.

Školní družinu navštěvují žáci 1. – 5. ročníku. Většina žáků je z Budyně nad Ohří, ale někteří dojíždějí z okolních vesnic.

Spolupráce s rodiči se stále rozvíjí. Rodiče mohou ŠD kdykoli navštívit a osobně si s vychovatelkami vyřídit, co potřebují. V kontaktu s rodiči jsme v případě potřeby také telefonicky.

ŠD se podílí na výzdobě školy.

Popis materiálních a ekonomických podmínek

Žáci jsou do ŠD přijímáni na základě zápisního lístku. Do ŠD chodí žáci 1. – 5. ročníku. ŠD tvoří tři oddělení.

1. oddělení ŠD tvoří dvě místnosti, které slouží jako herna, pracovna i odpočinkový koutek. Tyto místnosti jsou součástí školních prostor. V přední části ŠD jsou umístěny stolečky, u kterých si děti nejen hrají, ale také provádějí zájmové činnosti. Zadní část tvoří hrací (odpočinkový) koutek s kobercem.

2. oddělení ŠD tvoří také dvě místnosti. Herna, ve které je umístěn koberec, slouží k odpočinku a hrám.

3. oddělení ŠD tvoří jedna místnost v 1. patře.

Provozovna je vybavena stoly a židličkami, které slouží k zájmovým činnostem. Pro zájmové činnosti využíváme i prostory školy, např. tělocvičnu a učebnu v 1. patře. K pohybu venku využíváme školní hřiště.

Pro poslechové činnosti používáme CD přehrávač. V prvním oddělení je televizor s DVD přehrávačem. Občas také využíváme učebnu s interaktivní tabulí.

Při aktivitách venku využíváme míče, švihadla a další pomůcky na tvořivé hry.

Obě oddělení jsou vybaveny různými stolními hrami, hračkami a stavebnicemi. Žáci mají k dispozici různý výtvarný materiál (náčrtníky, výkresy, barevné papíry, pastelky, fixy, voskovky, různé druhy barev) a pomůcky k zájmovým činnostem.

Přihlášení do školní družiny je možné pouze za úplaty. Platba 500,-- Kč slouží k nákupu pomůcek.

Bezpečnost a ochrana zdraví

Žáky seznamujeme s možnými riziky pohybu ve škole i mimo ni. Seznamujeme je s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a různých předmětů. Žáky poučujeme o zásadách správného chování nejen ve škole, ale také na veřejnosti a na komunikacích. Také jim připomínáme, jak se mají chovat v době prázdnin. Žáky také seznamujeme s postupem při úrazu nebo v případě požáru.

Režim dne

Uspořádání režimu dne dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby aktivity i odpočinku dětí. Umožňuje organizaci činností v průběhu dne pružně přizpůsobit potřebám a aktuální situaci, reaguje i na neplánované situace v družině. Poměr řízených a spontánních činností je vyvážený. Žáci jsou podněcováni k vlastní aktivitě. Tyto aktivity probíhají formou individuální nebo skupinové činnosti. Maximálně využíváme pěkné počasí k pobytu venku. Organizujeme vycházky a hodně času trávíme na hřišti v blízkosti školy.

Po vyučování dochází k velkému poklesu výkonnosti. Doba a způsob odpočinku se řídí potřebami žáků. Po odpočinku navazují zájmové činnosti různého zaměření.

Usilujeme o to, aby časové rozvržení a uspořádání činností podporovalo zdravý tělesný, duševní a sociální rozvoj dítěte.

Vychovatelky působí na žáky v době zvýšené únavy z vyučování. V této době se projevuje zvýšená potřeba pohybu jako kompenzace dlouhého sezení při vyučování. Těmto požadavkům se snažíme přizpůsobit režim dne v družině.

Denní skladba zaměstnání

Odpočinkové činnosti – mají odstranit únavu, zařazují se nejčastěji po obědě (asi 30 min po obědě).

Rekreační činnosti – slouží k regeneraci sil, převažuje v nich odpočinek aktivní s náročnějšími pohybovými prvky. Hry a spontánní činnosti mohou být rušnější (asi 30 – 45 min).

Zájmové činnosti – rozvíjejí osobnost žáka, umožňují žákům seberealizaci možných pohybových dovedností a poznání. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost, organizovanou nebo spontánní aktivitu (30 – 45 min).

Příprava na vyučování – zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností, není však legislativně stanovena jako povinná činnost ŠD (podle věku 5 – 20 min).

Získávání dalších doplňujících poznatků – při průběžné činnosti ŠD (např. vycházky, poslechové činnosti, práce s knihou a časopisy).

Personální obsazení

Počet vychovatelek odpovídá počtu otevřených oddělení v daném školním roce. V ŠD pracují dvě vychovatelky. Hlavní vychovatelka (plný úvazek) s kvalifikací a dlouholetou prací, další vychovatelé (částečné úvazky) s kvalifikací.

Vychovatelé mají zájem o svůj odborný růst, snaží se dále vzdělávat (odborná školení, DVPP,....).

Vychovatelky se chovají a jednají v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací činnosti v ŠD. Snaží se pružně a citlivě reagovat na okamžitou situaci. Předávají nové poznatky a snaží se vést k citovému prožívání bezprostředních vztahů k okolí. Usilují o to, aby výsledkem byla pohoda a prožitek žáků, jejich zaujetí pro činnost, radostné prožití pobytu v ŠD.

Přijímání žáků do ŠD

Žáky 1. tříd přihlašují do družiny rodiče už při zápisu do školy. Pokračování docházky utvrzují rodiče písemně na začátku školního roku. Do ŠD mohou být žáci přihlášení během celého školního roku. Při nástupu do ŠD rodiče vyplní zápisní lístek, na který uvedou důležité informace o žákovi pro vychovatelku, rozsah docházky a způsob odchodu žáka domů

z družiny a zaplatí poplatek 500,-- Kč. Na písemnou žádost rodičů o vyřazení žáka může žák ukončit docházku během celého školního roku.

Konkrétní cíle vzdělávání ve školní družině

- Rozvoj osobnosti dítěte
- Získávání všeobecného vzdělávání nebo všeobecného a odborného vzdělání
- Získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví
- Usnadnění přechodu žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání
- Respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka
- Vedení žáků k všestranné otevřené komunikaci
- Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city a chování, jednání a prožívání životních situací (rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě)
- Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný
- Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám
- Připravit žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, aby uplatňovali a naplňovali své povinnosti

Obsah vzdělávání ve školní družině

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

V této kapitole se budeme snažit u dětí

- **Pěstovat pěkné mezilidské vztahy**
- Chování ke spolužákům i dospělým osobám
- Oslovování kamarádů i dospělých
- Vést s dětmi rozhovory na témata – vztahy v rodině, trávení volného času, pomoc starším osobám
- **Vést děti k samostatnosti a správnému vystupování na veřejnosti**
- **Umět zvládat základní sebeobslužné činnosti**
- **Poznávat a chránit přírodu**
- Práce s atlasy (živočichové, rostliny, města a jejich znaky, země a vlajky)
- Práce s encyklopediemi
- Seznámení s chráněnými územími ČR, hrady a zámky
- Rozhovory s dětmi o bohatství lesa, polí, luk

- Připomínání lidových přísloví a pranostik, lidových tradic
- Vycházky – orientace v místě bydliště a okolí

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Tento tematický okruh zahrnuje:

- Poznávání nejbližšího okolí
- Organizaci života v rodině, ve škole, ve společnosti, v obci
- Poznávání okolí školy, cestu do školy a ze školy
- Poznávání různých služeb a důležitých budov v obci (knihovna, obecní úřad, pošta, zdravotní středisko, kostel, výrobní pracoviště, obchody....)
- Využívání tematických vycházek

LIDÉ KOLEM NÁS

Tento tematický okruh žákům ukazuje:

- Osvojování zásad vhodného chování a jednání mezi lidmi
- Uvědomování si významu a podstaty tolerance a vzájemné úcty
- Pomáhání lidem k seznámení se se základními právy a povinnostmi
- Osvojování a dodržování základů společenského chování, umění sdělit poznatek, schopnost naslouchat, tolerance ve skupině, stolování
- Vytváření kladných vztahů ke spolužákům

LIDÉ A ČAS

Základem naplňování tohoto okruhu bude ve školní družině především sestavování správného režimu dne a jeho dodržování.

- Učit děti, jak mají využívat svůj čas, vytvářet návyky na pravidelnou přípravu na vyučování a především na vyplňování volného času
- Vytvářet základy pro využívání smysluplně volnočasové aktivity

ROZMANITOST PŘÍRODY

Do tohoto tematického okruhu budou zahrnuty pestré aktivity:

- Seznámit žáky s rozmanitostí a proměnlivostí přírody živé a neživé
- Tematické vycházky a pobyty v přírodě
- Pozorovat změny v přírodě a následné výtvarné či jiné zpracování poznatků
- Pečovat o pokojové rostliny
- Zařazovat jednoduché pokusy
- Ekologie

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Aktivita související s tímto tematickým okruhem, budou směřovat k průběžné péči o osobní hygienu, předcházení úrazů, daní na bezpečnost při činnostech. Mimo průběžné a každodenní činnosti můžeme zahrnout i akce pořádané aktivisty Červeného kříže (besedy, nácvik jednoduchého ošetření) Do této části můžeme zařadit pohybové a tělovýchovné aktivity – obsah pravidelného pobytu venku či v tělocvičně.

PRŮŘEZOVÁ TEMATA

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání

- Orientovat se v možnostech smysluplného trávení volného času, vybrat si zájmové činnosti dle svých možností, rozvoj zámů, odmítnout nevhodné nabídky na využití volného času
- Rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby
- Rozvíjení postřehu pomocí her

SEBEPOZNÁNÍ A SEBEPOJETÍ

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině

- Kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- Posilování pozitivního myšlení
- Objektívni hodnocení činnosti každého člena
- Vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- Temperament, postoje, hodnoty
- Všimnout si dění i problémů a situací, nevyhýbat se řešení problémů
- Rozlišit správná a chybná řešení
- Dokončovat započatou práci

SEBEREGULACE A SEBEORGANIZACE

Odpovědnost za své chování

- Dodržovat zásady bezpečného chování, neohrožovat své zdraví ani zdraví ostatních
- Poznávat bezpečná místa pro hry
- Rozhodovat samostatně o svých činnostech, uvědomovat si odpovědnost za své chování
- Projevovat citlivost a ohleduplnost
- Rozpoznat vhodné a nevhodné chování
- Vnímat nespravedlivost, agresivitu, šikanu, dokázat se bránit
- Dokázat se prosadit i podřídit, přijmout kompromis
- Respektovat jiné
- Tolerantnost k odlišnostem mezi lidmi

PSYCHOHYGIENA

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- Výchova k odpovědnosti za svou osobu, posilování tělesné zdatnosti
- Výchova k odpovědnosti za své zdraví, vhodné chování, rozpoznat nebezpečí
- Výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim, svačina – prostředí a úklid po sobě
- Dodržování osobní hygieny, základní hygienické návyky, mytí rukou, používání kapesníků, ubrousků, používání WC
- Odpovědnost za úklid svých věcí v šatně, za pořádek a správné uložení věcí

Ovládání negativních citových reakcí

- Vypořádat se se stresem, formulovat těžkosti a společně hledat řešení
- Řešení životních situací (nemám kamarády, nemám si s kým hrát, do družstva mě nechtějí)
- Vyrovnání se s nedostatky a neúspěchy, hledat způsob nápravy

KREATIVITA

- Zařazování do činnosti kreativní hry
- Vytváření dílčích podmínek, pomůcek, příležitostí pro tvořivost při hraní
- Podněcování zájmu a využívání tvořivosti dětí při výzdobě a činnosti ŠD
- Nechat děti organizovat různé činnosti, vytvářet podmínky pro realizaci

SOCIÁLNÍ ROZVOJ

Poznávání lidí

- Prevence sociálně patologických jevů
- Podobnost a odlišnost lidí
- Rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání
- Naučit se zachovat klid a rozvahu, nezmatkovat

MEZILIDSKÉ VZTAHY

Formování životních postojů

- Vytváření společensky žádoucích hodnot
- Vytváření základů právního vědomí (úcta, porozumění, tolerance)
- Schopnost a ochota pomoci
- Vytvoření vlastního sebevědomí
- Posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- Prevence sociálně patologických jevů – drogy, alkohol, kouření, delikvence, virtuální drogy, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus
- Podobnost a odlišnost lidí

KOMUNIKACE

- Posilování komunikačních dovedností
- Kultivace slovního i mimoslovního projevu
- Rozvíjení slovní zásoby
- Schopnost vyjádřit se, požádat o pomoc, o radu
- Schopnost formulovat myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi
- Komunikovat bez ostychu s vrstevníky i dospělými
- Schopnost vyjadřovat své pocity řečí, gesty, komunikovat kultivovaně
- Schopnost naslouchat
- Uplatnění se v kolektivu
- Kulturní život

KOOPERACE A KOMPETICE – AKCE ŠKOLNÍ DRUŽINY

- Soužití dětí různorodých kolektivů
- Hraní her ve skupinkách
- Umět a chtít se podřídit i prosadit při skupinové činnosti
- Naučit se říci ne

MORÁLNÍ ROZVOJ

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- Řešení různých situací
- Pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
- Důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- Posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami ve školní družině

- činnost ve školní družině, motivaci i hodnocení žáků přizpůsobujeme žákům se specifickými vzdělávacími potřebami, respektujeme individualitu každého žáka a vytváříme přiměřené prostředí pro rozvoj
- žáky se specifickými vzdělávacími potřebami podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění začleňujeme do volnočasových aktivit a věnujeme jim průběžnou pozornost
- vedeme žáky k rovnému přístupu k méně nadaným nebo handicapovaným spolužákům, k toleranci a ochotě pomáhat
- pro rozvoj talentovaných žáků nabízíme doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmu (kvízy, hlavolamy, encyklopedie, soutěže...)
- školní družina poskytuje možnost podpůrných opatření, druhy a rozsah těchto podpůrných opatření vychází ze specifických vzdělávacích potřeb žáka a také z toho, která podpůrná opatření jsou nezbytně nutná i pro jeho činnost ve školní družině
- úzce spolupracujeme s rodiči, třídními i ostatními učiteli, výchovným poradcem

Hodnocení

Hodnocení většího či menšího tematického celku provádíme po skončení nebo i v průběhu, zamýšlíme se nad tím, zda byl vytyčený specifický cíl naplněn a jaké další cíle byly sledovány. Podle získaných výsledků můžeme dál plánovat tematické celky, jejich části

upravovat, obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky činnosti. Hodnocení směrem k žákům provádíme průběžně – hodnotíme individuální výsledky žáků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary. Individuální hodnocení má zvláštní význam i pro sebehodnocení žáka. S žákem o pokrocích, kterých dosahuje, vhodným způsobem hovoříme. Z pohledu celého oddělení hodnotíme aktivitu, zájem žáků, jejich náměty a plnění pedagogického záměru. Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s výchovně vzdělávacím programem a zejména z pohledu přínosu pro žáky, což je podkladem pro další práci.

Závěr

Společně s žáky se snažíme vytvářet hranice správného chování. Snažíme se žáky oceňovat, dáváme prostor pro jejich názor a řešení ve věcech, které se jich týkají. Dáváme jim možnost si vybrat a nehodnotíme osobnost žáka, ale jeho výkon. Nezbytnou podmínkou úspěšné výchovy je nejen láska, ale také respektování osobnosti dítěte. Přejeme si, aby z dětí vyrostli šťastní, úspěšní a tvořiví lidé, kteří budou schopni zvládat běžné i náročné situace se smyslem pro zodpovědnost. Pro rozvoj řady kompetencí je zapotřebí pravidelný a dlouhodobý styk s vrstevníky a s nejrůznějšími lidmi – nejen s těmi blízkými a s přáteli, ale i s lidmi, kteří se od nás odlišují co do schopností, chování, zvyků, temperamentu, zájmů, Ideálním prostředím, kde se to děti mohou učit, je přirozená vrstevnická skupina ve školní družině.